

«ТАСЛИК МЕКУНАМ»

Ректори Донишгоҳи миллии
Тоҷикистон, д.и.т., профессор
Хушвахтзеда К. Х.

2021 с.

ХУЛОСАИ

Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Диссертатсияи Муродова Нигина Сулаймоновна дар мавзӯи «Масъалаҳои модернизатсияи сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: хусусиятҳои асосӣ, шаклҳои амалишавӣ ва натиҷаҳои он» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ ба шиносномаи ихтисосҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мутобиқат менамояд.

Муҳимияти тадқиқи мавзӯ бо зарурати омӯзиши ғоя ва таъсиси амалии ҷомеаи муосир, нақш ва мақоми институтҳои сиёсӣ дар раванди гузариш аз ҷомеаи анъанавӣ ба ҷомеаи муосир дар Тоҷикистон, муайян намудани моҳият, қонуниятҳои инкишоф ва махсусиятҳои эволюсионии роҳҳо ва заминаҳои рушд аз нигоҳи илмҳои сиёсӣ мебошад. Инчунин, мушаххас намудани вазифаҳои сиёсӣ, мақом ва нақши ниҳодҳо дар раванди модернизатсияи сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон зарурати таҳқиқи илмӣ пайдо мекунад.

Тадқиқоти мазкур аҳамияти муҳим ва заруриро соҳиб аст. Зеро тағйирпазирии куллие, ки дар ҳаёти фарди муосири Тоҷикистон пайдо мешавад ва инчунин ҳалли масъалаҳои зиёди инкишоф ба ташаккули ҷомеаи муосир пайвасти ногузастанӣ доранд, таҳлил, натиҷагирӣ ва баҳогузориҳои илми сиёсиро талаб менамоянд. Муҳимияти омӯзиши мавзӯ бо талаботи мукамалгардии бардавоми назарияи инкишофи сиёсӣ, зарурати мушаххасгардонии фаҳми равандҳои модернизатсионӣ дар таҷрибаи сиёсии Тоҷикистон аҳамияти барҷастаи илмӣ пайдо мекунад.

Симои модернизатсионии ҳар як кишвар, самт, ҳаракат ва хусусиятҳои эволютсияи ҷомеаи гузариши демократӣ дар роҳи «модернизатсияи бошитоб» ҳамеша дар шакли зухуроти илмӣ, масъалаи мубрами сиёсӣ ва баҳси академӣ, ки бо таҳлил ва ҷустуҷӯи роҳҳо ва механизмҳои амалишавии инкишофи модернизатсионии босуръат пайваста аст, таҳлил ва арзёбӣ мешавад. Дар баробари ҷой доштани самтҳои гуногуни тадқиқоти олимони ғарбӣ дар масъалаи мазкур ченаки қафомонии ин ё он кишвари олам ба принсипи «ба меъёрҳои инкишоф мувофиқ нестанд» муайян мегардад. Меъёри мазкур сифатҳои ҳаёти иҷтимоию сиёсиро, ки арзишҳои олами ғарбиро инъикос мекунанд, тавсиф менамояд. Равандҳои модернизатсионии Тоҷикистон анҷом

наёфтаанд ва аз чунин ҳолат дуранд. Ба онҳо муносибатҳои анъанавие, ки ислоҳ нагардидаанд ва замонавӣ нашудаанд, монеа мешаванд. Мо дар раванди тағйирпазирӣ бо дастовардҳои иҷтимоиву сиёсӣ, ки хосияти ҷустуҷӯи роҳҳои навро барои бунёди «ҷомеаи оянда» дорад, қарор дорем. Бинобар ин, масъалаҳои мукамалгардии равандҳои сиёсии давраи модернизатсионӣ ва таъсири он ба инкишофи истиқлоли Тоҷикистон нигоҳ ва таҳлили илмиро талаб менамоянд, ки хусусияти вақт ва замон мебошад.

Дигаргуниҳои куллие, ки дар ҳаёти ҷомеа ба вучуд меоянд, тағйиротҳои мувофиқро дар афкори мардум талаб доранд, зеро бе тағйири сатҳи ҷаҳонбинӣ дар шуури сиёсӣ, фарҳанг ва психологияи одамон ҳалли масъалаҳои муҳими ҷомеаи демократӣ ғайриимкон мегардад. Бинобар ин, ташаккули нигоҳи сиёсии ҳар як инсон бо назардошти таъмини рӯҳияи мустақилияти миллӣ ва истиқлолият, созиши ҷомеаи башарию демократӣ яке аз вазифаҳои ҷавҳарӣ дар раванди гузариш ба ҳолати сифатан нави раванди сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Онҳо, бешубҳа ба таҳлил ва арзёбии илмӣ ниёз доранд.

Теъдод ва мазмуни интишороти натиҷаҳои илмии муаллиф ба муҳтавои диссертатсия ва автореферати он мутобиқат менамоянд.

Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Федератсияи Россия чоп шудаанд:

1. Муродова, Н.С. Адолати иҷтимоӣ зербинои сиёсати иҷтимоии давлат [Матн] / Н.С. Муродова Н.С., Г.Х. Икромов. // Паёми донишкадаи забонҳо. – 2020, № 3 (39). – С. 162-167.

2. Муродова, Н.С. Бухронҳои сиёсии раванди модернизатсионии Тоҷикистони муосир [Матн] / Н.С. Муродова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2019, № 5. Қисми 1. – С. 287-291.

3. Муродова, Н.С. Дурнамои инкишофи сиёсӣ ё раванди «демократиякунонӣ» [Матн] / Г. Н. Зокиров, Н.С. Муродова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2021, № 3. С. 269-276.

4. Муродова, Н.С. Ғояи миллӣ-андешаи таҳкимбахши миллат [Матн] / Н.С. Муродова // Паём «Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз» Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2016, № 2. (52). – С. 123-131.

5. Муродова, Н.С. Майлонҳои асосии инкишоф ва ташаккули элитаи сиёсии Тоҷикистон [Матн] / Н.С. Муродова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2017, № 2/4. Қисми 2. – С. 279-283.

6. Муродова, Н.С. Масъалаи инкишофи сиёсӣ ва таълимоти модернизатсияи

сиёсӣ [Матн] / Н.С. Муродова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2015, № 3/5. (173). – С. 202-205.

7. Муродова, Н.С. Масъалаҳои созиши ҷомеаи демократӣ дар таълимоти модернизатсияи сиёсӣ [Матн] / Н.С. Муродова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2017, № 2/5. – С. 164-169.

8. Муродова, Н.С. Модернизатсия ва трансформатсия чун шаклҳои инкишофи сиёсии ҷомеа [Матн] / Н.С. Муродова. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. 2019, № 5. Қисми 2. С. 309-312.

9. Муродова, Н.С. Модернизатсияи советӣ: бурбориҳо ва ноқомии он. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. 2022, № 1. С. 265-273.

10. Муродова, Н.С. Моҳияти фалсафӣ ва иҷтимоии мафҳуми «модернизатсия» ва хосияти сиёсии он [Матн] / Н.С. Муродова // Паёми «Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз» Маркази тадқиқотии стратегияи назди президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2017, № 1. (56). – С. 182-189.

11. Муродова, Н.С. Основные проблемы современного Таджикистана в процессе трансформации общества [Текст] / Н.С. Муродова. // Вестник Таджикского национального университета. – 2015, № 3/6. (176). – С. 121-124.

12. Муродова, Н.С. Основные факторы кризисных явлений политической модернизации в мире [Текст] / Н.С. Муродова. // Представительная власть-XXI век. – 2017, № 7-8. – С. 52-55.

13. Муродова, Н.С. Особенности политической модернизации системы Центральноазиатских государств [Текст] // Вестник Таджикского национального университета. – 2015, № 3/7. (179). – С. 121-124.

14. Муродова, Н.С. Политическое развитие как объект теории политики [Текст] / Н.С. Муродова. // Вестник Педагогического университета. – 2015, № 1. (62-2). – С. 56-59.

15. Муродова, Н.С. Преобразования политической системы в истории таджикского народа [Текст] / Н.С. Муродова. // Вестник «Таджикистан и современный мир» ЦСИ при президенте РТ. – 2015, № 7. (50). – С. 89-95.

16. Муродова, Н.С. Приоритетные направления реформирования государственного управления в ведущих странах мира [Текст] / Н.С. Муродова. // Теории и проблемы политических исследований. – 2017, Том 6. № 2 А. – С. 215-227.

17. Муродова, Н.С. Проблемы политической модернизации в Республике Таджикистан и странах Центральной Азии [Текст] / Н.С. Муродова. // Вестник «Таджикистан и современный мир» ЦСИ при президенте РТ. – 2008, № 2. (17). – С. 112-116.

18. Муродова, Н.С. Раванди модернизатсия ва баъдимодернизатсионӣ:

хусусиятҳои асосии ташаккул ва таназзул [Матн] / Н.С. Муродова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2021, № 6. – С. 260-268.

19. Муродова, Н.С. Раванди модернизатсионӣ ва хусусиятҳои он [Матн] / Н.С. Муродова // Паёми Донишгоҳи омӯзгорӣ. – 2015, № 3. (64-2). – С. 65-69.

20. Муродова, Н.С. Равияҳои танқидӣ дар модернизатсияи сиёсӣ [Матн] / Н.С. Муродова // Паёми Донишгоҳи омӯзгорӣ. – 2015, № 1. (62-1). – С.32-36.

21. Муродова, Н.С. Синтез экзогенных и эндогенных факторов в политическом развитии современных государств [Текст] // Вестник Таджикского национального университета. – 2016, № 2/2. (197). – С. 262-266.

22. Муродова, Н.С. Специфические взаимодействия институтов гражданского общества и социального государства в процессе модернизации [Текст] / Н.С. Муродова. // Успехи современной науки. – 2017, Том 5, № 4. – С. 233-235.

23. Муродова, Н.С. Тағйироти сиёсӣ ҳамчун объекти омӯзиши илми сиёсӣ // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2015, № 3/12. (189). – С. 237-240.

24. Муродова, Н.С. Тарҳҳои модернизатсия ва таҷрибаи сиёсии кишварҳои олам [Матн] / Н.С. Муродова // Паёми Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2015, № 3/4. (170). – С. 222-226.

25. Муродова, Н.С. Традиционализм и модернизация [Текст] / Н.С. Муродова. // Вестник Таджикского национального университета. – 2016, № 2/1. (193). – С. 284-288

26. Муродова, Н.С. Хусусиятҳои ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ дар Тоҷикистон [Матн] / Н.С. Муродова // Паёми Донишгоҳи омӯзгорӣ. – 2015, № 3. (64-2). – С. 87-90.

II. Монографияҳо

27. Муродова, Н.С. Модернизатсияи сиёсӣ: моҳият, хусусиятҳо ва дурнамо [Матн] / Н.С. Муродова. – Душанбе: Эр-граф, 2016. 200с.

28. Муродова, Н.С. Модернизатсияи сиёсӣ: методология ва масъалаҳои асосӣ [Матн] / Н.С. Муродова. – Душанбе, 2020. 180 с.

29. Муродова, Н.С. Масъалаҳои модернизатсияи дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: махсусиятҳои асосӣ, шаклҳои амалишавӣ ва натиҷаҳои он [Матн] / Н.С. Муродова. – Душанбе: Мулквар, 2021. 196 с.

30. Муродова, Н.С. Политические процессы переходного периода Республики Таджикистан. [Текст] / Н.С. Муродова. – Душанбе, 2008. 198 с.

31. Муродова, Н.С. Политическая модернизация: вопросы теории и методологии [Текст] / Н.С. Муродова. – Душанбе: Эр-граф, 2016. 200 с.

32. Муродова, Н.С. Ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ ва давлати иҷтимоӣ дар раванди модернизатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Н.С. Муродова. – Душанбе: Мулквар, 2021. 172 с.

III. Маърузаҳо дар конфронсҳои илмӣ ҷумҳуриявӣ, минтақавӣ ва байналмилалӣ

33. Муродова, Н.С. Муқовимати ғоявӣ дар инкишофи глобалии олам / Низоми нави ҷаҳонӣ [Матн] // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-назариявӣ (16 апрели соли 2021) / Н.С. Муродова. – Душанбе, 2021. – С. 38-48.

34. Муродова, Н.С. Особенности политической модернизации, как главного направления государственного управления. [Текст] // Проблемы модернизации современного Российского государства / Сборник материалов VIII всемирно научно-практической конференции. Республика Башкортостан, г. Стерлитамак, 23-24 май. / Н.С. Муродова. –Стерлитамак. 2019. – С. 46-51.

35. Муродова, Н.С. Особенности модернизации политической системы государств постсоветского пространства [Текст] // International scientific review of the Problems of law, sociology and Political science / collection of scientific articles. XIII International correspondence scientific specialized conference (Boston, USA, february 27-28, 2020). / Н.С. Муродова. – Boston. 2020. P. 37-46.

36. Муродова, Н.С. Проблемы политической модернизации Республики Таджикистан [Текст // Мат. XV научно - практ. конф. «Научные исследования: ключевые проблемы III тысячелетия». М., 23-24 апрель. / Н.С. Муродова. // Научные исследования. 2017, № 4 (15). – С. 84-89.

37. Муродова, Н.С. Традиция как доминирующий фактор развития современного общества [Текст] // Материалы третьей международной научной конференции на тему: «Диалог двух культур Востока и Запада через призму единства и многообразия: древний мир, средневековье, новое и новейшее время». Алматы, 23 мая. / Сборник статей. отв. ред. В.Н. Вдовин – Алматы: Институт философии, политологии и религиоведения Комитета науки министерства образования и науки республики Казахстан, 2018. – С. 354-359.

38. Муродова, Н.С. Терроризм чун омили зидди модернизатсионӣ [Матн] // Маводи конференсияи илмӣ-амалӣ дар мавзуи «Терроризм ва роҳҳои ташаккули он дар замони муосир» // 12-13-уми январи соли 2016. / Н.С. Муродова – Душанбе, 2016. – С. 49-57.

39. Муродова, Н.С. Ҳамоҳангии моделҳои гуногуни модернизатсия дар раванди сиёсии Тоҷикистони муосир [Матн] // Маводи конференсияи илмӣ-амалӣ дар мавзуи «Иҷлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва масъалаҳои муҳимтарини инкишофи сиёсии кишвар» // 25-уми октябри соли 2012.1 / Н.С. Муродова – Душанбе, 2012. – С. 30-38. (140 с.)

40. Муродова, Н.С. Шаҳр ҳамчун омили замонашавии (модернизатсионии) ҷомеа [Матн] // Маводи конференсияи ҷумҳуравӣ илмию амалӣ дар мавзуи «Урбанизатсия (шаҳришавӣ) ҳамчун омили азнавсозии ҷомеаи Тоҷикистон» 12 декабри соли 2019. / Н.С. Муродова. – Душанбе, 2020. – С. 157-166.

41. Муродова, Н.С. Фаҳми истиқлолият ва татбиқи он дар низоми сиёсии Тоҷикистони муосир [Матн] // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ дар мавзуи «Масъалаҳо ва роҳу воситаҳои таҳким ва такмили истиқлолияти давлатӣ» (ш. Душанбе, 12.05.2021).- / Н.С. Муродова. – Душанбе, 2021. – С. 60-71.

Ҳолатҳои асосӣ, натиҷаҳо ва пешниҳодоти рисолаҳо мутахассисони соҳаи маърифат, соҳаҳои ватанию минтақавӣ ва байналмиллалӣ метавонанд мавриди истифода қарор диҳанд. Пешниҳодоти мушаххаси рисолаҳо метавонанд намоёндагон ва мақомоти давлатӣ дар фаъолияти касбии ҳеш ҷангоми таҳияи сиёсати соҳавӣ ва амалӣ намудани он истифода баранд.

Аҳамияти амалии рисолаи диссертсионӣ, пеш аз ҳама, дар он зоҳир мегардад, ки ҳолатҳо ва нуқтаҳои асосии онро ҷангоми гузаронидани машғулиятҳои лексионӣ ва амалӣ аз фанҳои сиёсатшиносӣ ва соҳаҳои дигари ҷомеашиносӣ ба таври пурра истифода намудан ҷоиз аст. Онҳоро дар фаъолияти сиёсии маъмурони сатҳи гуногун вохӯрдан бамаврид аст.

Саҳми шахсии унвонҷӯ дар дарёфти натиҷаҳои рисола назаррас аст. Рисолаи доктории Муродова Н.С. таҳқиқоти мустақилона, ба таври эҷодкорона ба итмомрасидаи пажӯҳиши илмие мебошад, ки аҳамияти назариявӣ ва амалиро доро буда, бо хусусиятҳои рӯзмаррагӣ ва навгониҳо фарқ менамояд.

ҚАРОР ҚАРДА ШУД:

1. Диссертатсияи Муродова Н. С. дар мавзуи «Масъалаҳои модернизатсияи сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: хусусиятҳои асосӣ, шаклҳои амалишавӣ ва натиҷаҳои он», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ рӯи ихтисоси 23.00.02 - Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ ба ҳимоя дар Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-001 пешниҳод карда шавад.

Хулоса дар маҷлиси васеи Шӯрои олимони факултети фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон қабул гардидааст.

Дар маҷлис 24 нафар иштирок намуданд. Натиҷаҳои овоздиҳӣ: «тарafdор» - 24 нафар., «муқобил» - нест, «бетараф» - нест.

Протоколи №4 аз “24” ноябри соли 2021.

Қарор қабул карда шуд: яқдилона.

Раиси маҷлис

Котиби маҷлис

Муқарриз

Муқарриз

Маҳмадизода Н.Д

Ғадоев Н.

Искандаров З.

Маҳмадҷонова М.